

บทที่ 1

บทนำ

1. ประวัติความเป็นมา

ปี พ.ศ. 2507 กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศจัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูสกลนคร เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2507

ปี พ.ศ. 2513 ยกฐานะจากโรงเรียนฝึกหัดครูสกลนคร เป็น “วิทยาลัยครู” เมื่อวันที่ 16 มกราคม พ.ศ. 2513 วิทยาลัยครูสกลนคร ได้มีประกาศจัดตั้งหน่วยประกาศนียบัตรทางด้านวัฒนธรรมขึ้น

ปี พ.ศ. 2518 มีประกาศพระราชบัญญัติครูซึ่งได้กำหนดบทบาทภาระหน้าที่ของวิทยาลัยครูไว้ 5 ข้อด้วยกัน ข้อหนึ่งในจำนวน 5 ข้อนี้ ได้กำหนดให้วิทยาลัยครูปฏิบัติหน้าที่ “ส่งเสริมและเผยแพร่ทางวัฒนธรรมอันดีงามของชาติ” และได้จัดงาน “มนมั่งอีสาน” ขึ้นเป็นครั้งแรก

ปี พ.ศ. 2520 – 2522 วิทยาลัยครูสกลนคร ในฐานะเป็นหน่วยประกาศนียบัตรด้านวัฒนธรรม ได้รับเงินอุดหนุนการดำเนินงานจากกองวัฒนธรรม กรมศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีหน้าที่มุ่งเน้นการอนุรักษ์ ส่งเสริม และเผยแพร่วัฒนธรรม

ปี พ.ศ. 2523 สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ มีนโยบายให้จัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดขึ้นในโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัด ดังนั้น วิทยาลัยครูสกลนคร จึงมีภาระหน้าที่ในฐานะเป็น “ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดสกลนคร”

ปี พ.ศ. 2524 ได้เปลี่ยนชื่อจากศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดเป็น “ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม”

ปี พ.ศ. 2542 สถาบันราชภัฏสกลนคร ได้เปลี่ยนโครงสร้างการบริหารงานของสถาบันอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ พ.ศ. 2538 ในการนี้ได้เปลี่ยนจากคำว่า “ศูนย์” เป็นคำว่า “สำนัก” ซึ่งมีอยู่ด้วยกัน 5 สำนัก คือ สำนักกิจการนักศึกษา สำนักวางแผนและพัฒนา สำนักวิจัยและบริการวิชาการ สำนักส่งเสริมวิชาการ และสำนักศิลปวัฒนธรรม

ปี พ.ศ. 2547 สถาบันราชภัฏทั่วประเทศได้รับการยกฐานะเป็น มหาวิทยาลัยราชภัฏ ทั้งนี้ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 และได้เปลี่ยนโครงสร้างการบริหารมหาวิทยาลัยใหม่อีกครั้ง โดยแบ่งส่วนราชการออกเป็น 11 ส่วนราชการ ประกอบด้วย คณะ 6 คณะ และสำนัก สถาบัน 5 สำนัก สถาบัน ซึ่งสถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม เป็นส่วนราชการหนึ่งในจำนวน 11 ส่วนราชการดังกล่าว และมีงานที่รับผิดชอบ 4 งาน ดังนี้ 1) งานบริหารทั่วไป ประกอบด้วย งานสำนักงาน และงานประกันคุณภาพ 2) งานวิชาการและงานวิจัยทางวัฒนธรรม ประกอบด้วย งานศึกษาค้นคว้า วิชาการและการวิจัยทางวัฒนธรรม งานอนุรักษ์ส่งเสริมและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมและศิลปกรรมท้องถิ่น 3) งานศึกษา ฝึกอบรมทางภาษาและวิเทศสัมพันธ์ ประกอบด้วยงานศึกษาและฝึกอบรมทางภาษา รับผิดชอบศูนย์ภาษา ศูนย์ประสานงานชาวต่างชาติ งานวิเทศสัมพันธ์และงานอาเซียนและอาณานิคมศึกษา ได้แก่ ศูนย์เวียดนามศึกษา ศูนย์ลาวศึกษา ศูนย์จีนศึกษา

ประวัติและการก่อตั้งศูนย์ต่าง ๆ ดังนี้

1. ศูนย์ภาษา (LANGUAGE CENTER) ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2539 ในระยะแรกของการก่อตั้งนั้น ศูนย์ภาษาเป็นหน่วยงานที่ขึ้นตรงกับสำนักงานอธิการบดี ต่อมาในปี พ.ศ. 2548 มหาวิทยาลัยได้ปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์กรใหม่ให้สอดคล้องกับ พ.ร.บ.มหาวิทยาลัยราชภัฏ ดังนั้น ศูนย์ภาษาจึงเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริลักษณ์ ศรีพระจันทร์ ดำรง

ตำแหน่งหัวหน้าศูนย์ภาษา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 ถึงปัจจุบัน สำนักงานตั้งอยู่ที่อาคารศูนย์ภาษา ชั้น 3 โทรศัพท์ 042 970037 (ภายใน) 323

2. ศูนย์เวียดนามศึกษา (VIETNAM STUDIES CENTER) ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2544 เป็นหน่วยงานในสังกัดฝ่ายกิจการพิเศษ เริ่มให้บริการตั้งแต่วันที่ 2 กันยายน 2544 เป็นต้นมา เพื่อให้บริการข้อมูลข่าวสาร และสาระความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับภาษา วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ตลอดจนการแลกเปลี่ยนทางการศึกษาและวัฒนธรรม ของ ประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม สำนักงานตั้งอยู่ที่อาคารศูนย์ภาษา และศูนย์คอมพิวเตอร์ ชั้น 2 โทรศัพท์ 042970037(ภายใน) 235

3. ศูนย์จีนศึกษา (CHINESE STUDIES CENTER) ก่อตั้งขึ้นเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2549 โดยได้รับการอนุมัติในการก่อตั้ง และงบประมาณจากมหาวิทยาลัย สำนักงานตั้งอยู่ที่อาคารศูนย์ภาษา และศูนย์คอมพิวเตอร์ ชั้น 2 ติดกับศูนย์เวียดนามศึกษา และศูนย์ภาษา

4. ศูนย์ลาวศึกษา (LAOS STUDIES CENTER) ก่อตั้งขึ้นเมื่อเดือน ตุลาคม 2549 โดยมีเหตุการณ์เกี่ยวข้อง 3 ประการ คือ

ประการแรก มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร มีโครงการความร่วมมือทางวิชาการกับวิทยาลัยสงครุ แขวงสะหวันนะเขต ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) โดยมีกิจกรรม เช่น คณะผู้บริหาร นำโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัฒนา สุวรรณไตรย์ ที่ปรึกษาอธิการบดีพร้อมด้วย สำนักวิทยบริการ (เดิม) ได้ไปปรึกษาและจัดห้องสมุดให้แก่วิทยาลัยสงครุ ทั้งยังเปิดรับนักศึกษาทุนระดับปริญญาตรี และปริญญาโทให้เข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เป็นต้น

ประการที่ 2 ในคราวที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จเยี่ยมประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อเดือนตุลาคม 2548 นายปัญญา มหาชัย อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้นำคณะไปถวายการรับเสด็จที่สนามบินค่ายกฤษณ์ สีวะรา จังหวัดสกลนคร พระองค์ได้ตรัสถามอธิการบดีถึงโครงการความร่วมมือกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและทรงแนะนำมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครให้ความร่วมมือด้านต่างๆ อย่างต่อเนื่อง

เป้าหมายในระยะ 2 ปีแรก ศูนย์ลาวศึกษาได้ดำเนินการรวบรวมเอกสาร ตำรา ข้อมูล ต่าง ๆ ของประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว รวมทั้งวิถีทางอัตลักษณ์ จากนั้นจึงได้ดำเนินการอบรมภาษาลาว ตลอดจนการศึกษาค้นคว้า การวิจัย การแลกเปลี่ยนบุคลากร และการเผยแพร่ศิลปะและวัฒนธรรมต่อไป

5. ศูนย์ประสานงานนักศึกษาต่างชาติ (INTERNATIONAL STUDENTS SERVICE CENTER) ก่อตั้งขึ้นเมื่อเดือนกันยายน 2551 ผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ร่วมกับสถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม ได้ประชุมเพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับนักศึกษาชาวต่างชาติ เช่น นักศึกษาเวียดนาม นักศึกษาลาว มาศึกษาที่มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เป็นจำนวนมาก ทำให้ต้องมีสถานที่ในการติดต่อสื่อสารให้เด่นชัด สามารถให้คำตอบสำหรับนักศึกษาชาวต่างชาติได้ ในโอกาสนี้จากอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร (นายปัญญา มหาชัย) ได้เห็นนโยบายโดยมอบหมายให้สถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม ในการจัดตั้งศูนย์ประสานงานนักศึกษาต่างชาติ เพื่อเป็นศูนย์กลางในการให้คำแนะนำ ให้คำตอบ ให้คำปรึกษา ได้รวดเร็วสะดวกมากยิ่งขึ้น สำนักงานตั้งอยู่ที่อาคารศูนย์ภาษา และศูนย์คอมพิวเตอร์ ชั้น 3 ติดกับศูนย์เวียดนามศึกษา และศูนย์ภาษา

ทำเนียบผู้บริหารสถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม

การดำรงตำแหน่ง	ชื่อ – สกุล	ตำแหน่งบริหาร
พ.ศ. 2523 - 2527	ผศ.ประยูทธ กุยสาคร	ประธานศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด
พ.ศ. 2542 - 2546	ผศ.สุรัตน์ วรางค์รัตน์	รองอธิการบดีฝ่ายศิลปวัฒนธรรม
	ผศ.แจ่มจันทร์ สุวรรณรงค์	ผู้อำนวยการสำนักศิลปวัฒนธรรม
พ.ศ. 2547 - 2550	ผศ.แจ่มจันทร์ สุวรรณรงค์	รองอธิการบดีฝ่ายศิลปวัฒนธรรม
	นายรัฐพล ฤทธิธรรม	ผู้อำนวยการสถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม
พ.ศ. 2551 - 2552	ผศ.พิศิษฐ์ แสงวงศ์	รองอธิการบดีฝ่ายศิลปวัฒนธรรมและกิจการพิเศษ
	นายรัฐพล ฤทธิธรรม	ผู้อำนวยการสถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม
พ.ศ. 2552 - 2556	ผศ.ดร.วัฒนา สุวรรณไตรย์	รองอธิการบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษาและวิเทศสัมพันธ์
	ผศ.อนุรัตน์ สายทอง	ผู้อำนวยการสถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม
พ.ศ. 2556 - 2560	ดร.สพสันต์ เพชรคำ	ผู้อำนวยการสถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม
พ.ศ. 2560 - 2561	ผศ.ศิริลักษณ์ ศรีพระจันทร์	ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายภาษา และวิเทศสัมพันธ์
	นายประสิทธิ์ คณะรัมย์	ผู้อำนวยการสถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม
พ.ศ. 2561 - ปัจจุบัน	ผศ.ศิริลักษณ์ ศรีพระจันทร์	ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายภาษา และวิเทศสัมพันธ์
	นายสุรสิทธิ์ อู่ปัตตมาวงศ์	ผู้อำนวยการสถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม

2. ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์

ปรัชญา

“รากเหง้าทางพหุวัฒนธรรม นำการพัฒนาท้องถิ่น”

วิสัยทัศน์

เป็นสถาบันแห่งการพัฒนาและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม องค์กรความรู้ เชิดชูภูมิปัญญา พัฒนาท้องถิ่น

พันธกิจ

1. ศึกษา ค้นคว้า และวิจัยทางด้านภาษา ศิลปะและวัฒนธรรมในแอ่งสกลนคร
2. ส่งเสริม บูรณาการและพัฒนางานด้านภาษา ศิลปะและวัฒนธรรมในแอ่งสกลนคร
3. การบริหารจัดการที่ทำงานด้านทำนุ บำรุงศิลปะและวัฒนธรรม

ประเด็นยุทธศาสตร์

1. ศึกษา ค้นคว้า รวบรวมเอกสาร ตำรา วารสาร บทความ งานวิจัยทางด้านภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้
2. ส่งเสริม บูรณาการและพัฒนางานด้านภาษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม
3. พัฒนาระบบและกลไกการบริหารจัดการงานด้านทำนุ บำรุงศิลปะและวัฒนธรรม

เป้าประสงค์

1. มีแหล่งศึกษาหาความรู้ทางด้านภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม
2. นักศึกษา บุคลากรและประชาชนร่วมอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรม ประเพณีอันดีงาม
3. บุคลากรรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม มีการพัฒนาตนเองและพัฒนางานทางด้านศิลปะและวัฒนธรรม สามารถเป็นที่พึ่งให้แก่ชุมชนท้องถิ่น
4. เป็นสถาบันการศึกษาที่มีสภาพแวดล้อมที่ดี เอื้อต่อการเรียนรู้มีการบริหารจัดการด้วยหลักธรรมาภิบาล

3. ภาระหน้าที่ของสถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม

สถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม ได้ปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบงานหลัก ดังนี้

1. สำนักงานผู้อำนวยการสถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม รับผิดชอบงานบริหารทั่วไปให้เป็นไปตามระเบียบงานสารบรรณ งานพัสดุ งานการเงิน งานบุคคล งานประกันคุณภาพการศึกษา งานความเสี่ยงและควบคุมภายใน การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการตามคำรับรองการปฏิบัติการ
2. ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดสกลนคร
3. หน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมท้องถิ่น จังหวัดสกลนคร
4. งานศึกษาและฝึกอบรมทางภาษา ประกอบด้วย ศูนย์ภาษา ศูนย์เวียดนามศึกษา ศูนย์ลาวศึกษา ศูนย์จีนศึกษา ศูนย์ประสานงานนักศึกษาต่างชาติ
5. งานศึกษา ค้นคว้า และการวิจัยทางวัฒนธรรม การอนุรักษ์สืบสานศิลปวัฒนธรรมไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่น
6. งานอนุรักษ์ส่งเสริมเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมและศิลปกรรมท้องถิ่น ดำเนินงานตามพันธกิจด้านทำนุบำรุงศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและด้านอื่น ๆ ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย
7. ดำเนินการบริการวิชาการแก่ชุมชน
8. ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

4. นโยบายการประกันคุณภาพการศึกษา

สถาบันได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 6 มาตรา 48 และนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร โดยมีรายละเอียดดังนี้

นโยบายข้อ 1 เร่งรัดให้มีการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วยมาตรฐานการส่งเสริมการควบคุมการตรวจสอบและการประเมินผลคุณภาพการจัดการศึกษาการบริหารและการจัดการ

นโยบายข้อ 2 เร่งรัดให้มีกลไกในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในทุกระดับ

นโยบายข้อ 3 เร่งดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัย โดยระยะเริ่มแรกให้มุ่งเน้นคุณภาพบัณฑิต การบริหารและการจัดการ

นโยบายข้อ 4 เร่งรัดให้มีการพัฒนาความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยกับบุคคล องค์กร และหน่วยงานภายนอกมหาวิทยาลัย และการผลิตผลงานทางวิชาการ

นโยบายข้อ 5 ส่งเสริมให้มีข้อมูลข่าวสารและผลจากกิจกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัย มาเผยแพร่ต่อสังคมภายนอก

5. วัตถุประสงค์ในการประกันคุณภาพการศึกษา

1. เพื่อยกระดับมาตรฐานการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย และสถาบันให้เป็นที่ยอมรับของท้องถิ่น สังคม ประเทศและระดับสากล
2. เพื่อสร้างความยอมรับของท้องถิ่นและสังคมที่มีต่อคุณภาพบัณฑิตของมหาวิทยาลัย
3. เพื่อกระตุ้นให้เกิดความตื่นตัวต่อการพัฒนาระบบ กลไกการบริหารและการจัดการตลอดจนปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยและสถาบัน
4. เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

6. แนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษา

จากนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาทั้ง 5 ข้อ ดังกล่าวแล้วนั้น สถาบันได้นำแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษา ดังนี้

1. จัดให้มีผู้รับผิดชอบกำกับดูแลและดำเนินการงานประกันคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจน
2. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย
 - (1) ผู้อำนวยการสถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม เป็นประธาน
 - (2) รองผู้อำนวยการสถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม เป็นกรรมการ
 - (3) บุคลากรประจำสถาบันภาษา ศิลปะและวัฒนธรรม เป็นกรรมการ
 - (4) หัวหน้างานบริหารทั่วไป เป็นกรรมการและเลขานุการ
 - (5) เจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
3. ดำเนินการตามมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ ที่มหาวิทยาลัยกำหนด
4. พัฒนาระบบและกลไกควบคุมคุณภาพของมาตรฐานต่าง ๆ ที่มหาวิทยาลัยกำหนดให้ดำเนินการ ทั้งนี้ต้องให้สอดคล้องกับปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์และแผนดำเนินงานของสถาบัน
5. จัดให้มีการประชุมบุคลากรในสถาบันให้มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องมีการดำเนินการควบคุมคุณภาพรวมทั้งชี้แจงให้เข้าใจชัดเจนในขั้นตอนและแนวปฏิบัติต่าง ๆ เพื่อสร้างความร่วมมือร่วมใจที่ดี
6. จัดทำคู่มือประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงาน
7. จัดทำรายงานการประเมินตนเอง (SAR) เพื่อนำมาสังเคราะห์เป็นรายงานการประเมินตนเองในภาพรวมของสถาบัน เพื่อส่งให้ กองนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
8. จัดทำรายงานประจำปีหรือรายงานผลการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบัน